

Treballar en dansa

1

Equip APdC, 2010

Tens a les teves mans la primera fitxa d'informació bàsica editada per l'APdC. És el principi d'una col·lecció que anirà creixent amb el temps i tractarà tota mena de temes d'interès per als professionals de la dansa. Hem volgut començar amb una fitxa adreçada a tothom, en la qual descobriràs l'amplitud del sector professional de la dansa i algunes, però no les úniques!, de les diferents oportunitats laborals que ofereix.

Una professió que enganxa

Si has pensat o penses fer de la dansa la teva professió, benvingut/da a un món màgic! Viuràs de i per a la dansa, i malgrat la màxima duresa i exigència, t'acompanyarà tota la vida.

La dansa és una professió molt àmplia, de la qual, sovint, en desconeixem totes les facetes. No només es desenvolupa dalt de l'escenari o a la sala d'assaig, sinó que arriba a tota mena de llocs i requereix treballadors amb perfils variats. El punt en comú de tots ells és la dedicació vocacional per la dansa.

En un sector tan ric i polifacètic tenen cabuda totes les trajectòries d'arribada i desenvolupament imaginables. La majoria de professionals entren en contacte amb la dansa des de la pràctica com a ballarins i intèrprets, però només una minoria desenvolupen plenament la seva carrera des de la interpretació i la coreografia. Afortunadament, la riquesa de coneixements, tècniques i habilitats que adquireix l'estudiant de dansa el preparen per desenvolupar-se professionalment amb èxit en multitud de sectors. Habilitats com la disciplina, l'automotivació, la creativitat, el treball en equip... poden aplicar-se en diversos àmbits de la dansa i, fins i tot, en d'altres sectors. Una planificació coherent de la carrera professional i la capacitat de reciclar-se en els moments clau de la vida (sobretot per al ballarí que ha d'escoltar els canvis que l'edat produeix en el físic) permeten al professional de la dansa realitzar tota la seva trajectòria laboral dins el sector de la seva vocació.

Una formació única

Parlem d'una professió artística on el component de la creativitat i el talent personal marquen moltes vegades la trajectòria, per tant no hi ha fórmules estàndard que cal per formar-se. Tot i que no és imprescindible, sí que és una garantia de futur el fet de disposar d'una titulació oficial de nivell superior, obtinguda a Espanya o a l'estranger, relacionada amb el món de la dansa i/o les professions paral·leles (pedagogia, gestió, comunicació...). A partir d'aquí, tota formació, experiència vital i laboral, procés d'autoaprenentatge... només podrà millorar la qualitat del professional.

Alguns links...

www.xtec.cat/estudis/index.htm - Portal d'estudis a Catalunya.

www.institutdelteatre.org - Conservatori Superior de Dansa.

Què fan els professionals en el sector de la dansa...

Ballen

Per esdevenir un professional de l'escena cal cuidar el cos i la tècnica. L'exigència en la forma física i els nivells de pressió als quals se sotmet el cos dels ballarins són dels més durs.

Cal cuidar la formació, el treball de manteniment i el reciclatge tècnic.

És habitual que la formació en dansa comenci, sinó durant la infància, sí durant l'adolescència: en les últimes dècades cada cop és més freqüent veure professionals que han iniciat la formació a partir dels 16 anys.

Aquest sector pateix un clar desequilibri entre oferta i demanda, per tant molt pocs estudiants acaben dedicant-se professionalment a la interpretació. Aquells que segueixen aquesta via es troben un sector on la competència és constant, i l'èxit depèn del talent, la formació, l'experiència, els contactes, la determinació, la perseverança i, en última instància, la sort. La vida d'intèrpret sovint exigeix compaginar la feina amb altres tasques (pedagogia, treball social, teràpia, etc.) per assegurar uns ingressos mínims i audicionar a l'estranger serà un pas inevitable. La temporalitat, la irregularitat en els ingressos i el volum de feina són constants en la vida del ballarí. Només aquells pocs que entren a treballar de forma fixa per a una gran companyia o ballet coneixen períodes llargs d'estabilitat.

Coreografien

Al igual que el ballarí, el coreògraf pot formar-se tant a l'estranger com a Catalunya, encara que sempre és recomanable compaginar estudis en diferents centres internacionals.

Normalment s'arriba a la coreografia des de la pràctica de la dansa, però cada creador és un món. Alguns hi arriben després d'anys d'amarar-se del coneixement de reconeguts coreògrafs per a qui treballen, d'altres creen aviat la seva pròpia companyia com a porta d'entrada a la professió. Una de les claus per treballar amb seguretat i evolucionar positivament és deixar-se aconsellar per un professional de més trajectòria i de qui es valori el treball. També es fa ús del vídeo per valorar la pròpia feina, ja que molts coreògrafs treballen amb el seu cos i necessiten instruments que els permetin visualitzar-se. La formació continuada, la descoberta de noves propostes, estils... permeten millorar constantment.

La feina de coreògraf, si no es té companyia pròpia, sovint és dura, cal mantenir una xarxa de contactes ben ferma per no desapropiar cap oportunitat.

Ensenyen

Força professionals de la dansa contemplen l'ensenyament com a un complement per als seus ingressos, mentre que d'altres han triat aquesta línia de treball per dedicar-hi tota l'energia.

Al igual que en el cas dels intèrprets, a Catalunya es pot cursar un Grau Superior en Dansa. Altres carreres com Pedagogia, Magisteri, Psicologia, etc. poden ser un molt bon complement a la formació en dansa per esdevenir docent. L'experiència com a intèrpret també serà un plus alhora de formar futurs professionals. A més dels coneixements, cal una predisposició de caràcter, un gust per compartir el saber i per ajudar a la gent a explotar el seu potencial màxim.

Tot i que a Catalunya hi ha multitud de centres docents i, per tant, multitud de vies per accedir a la docència, un mínim recomanable, i imprescindible si es vol treballar en l'ensenyament reglat, és la possessió d'un títol superior oficial. El volum de cursos de formació continua a Catalunya encara és feble, però la importància del reciclatge professional aconsella buscar totes les iniciatives interessants i realitzar cursos a l'estranger.

La docència pot exercir-se en escoles de dansa, en la formació de règim general (per exemple al Batxillerat d'arts escèniques, música i dansa), en la formació superior, en companyies... La dansa també es pot ensenyar amb una voluntat menys professionalitzadora i més lúdica, social... Aquí el ventall és quasi infinit, des de centres cívics fins a casals d'avis, des d'escoles d'educació especial fins a centres per a menors, i molts més espais.

Filmen

Dins l'àmbit audiovisual trobem coreògrafs especialitzats en la videodansa, un llenguatge que amplia els seus horitzons dia a dia. També trobem tècnics especialitzats en filmar espectacles, assaigs..., ja que es requereix una sensibilitat especial per captar el moviment en directe i poder-lo transmetre sense que perdi expressivitat.

En ambdós casos es necessita un perfil dual. D'un costat cal conèixer a fons el llenguatge de la dansa, de l'altre cal estar al dia de les noves tecnologies de gravació, conèixer programes d'edició o el material més adequat.

La formació audiovisual pot seguir-se a la universitat i també en centres especialitzats que atorguen títols propis i graus professionals. Com en la majoria de professions lligades a la dansa, l'especialització vindrà donada principalment pel recorregut professional que es triï, i no tant pels cursos específics.

Fotografien

Com a art efímer, la dansa s'ha d'acompanyar de professionals que deixin constància dels projectes executats. Al igual que el vídeo, la fotografia és un mitjà molt utilitzat per intentar transmetre el missatge de cada peça fora dels escenaris, i els fotògrafs desenvolupen un sisè sentit que els ajuda a captar els instants més impactants de cada treball.

És una professió que implica uns horaris irregulars, així com molts desplaçaments, seguir les gires de les companyies, conèixer nous treballs a l'estranger..., però alhora permet descobrir la dansa des d'una vessant única.

Gestionen

Les companyies i entitats de dansa no funcionen soles, necessiten professionals que s'encarreguin de les tasques de gestió del dia a dia. Segons la magnitud del projecte, coincidiran persones especialitzades en diferents àrees de gestió: producció, vendes, comunicació, recursos humans... tot i que el més habitual són els perfils polièdrics que tenen una visió global de la gestió cultural i que poden desenvolupar projectes que requereixen coneixements variats.

La formació en gestió cultural a Catalunya és emergent si la comparem amb altres països europeus, però ja pot cursar-se a la universitat com a postgrau. També trobem gestors procedents de disciplines variades com l'Administració d'empreses, Econòmiques... que aporten una perspectiva molt interessant.

Difonen

Una altra forma de treballar en la dansa és a través del periodisme i la comunicació.

Mentre que els periodistes recullen allò que passa al sector, els professionals de la comunicació treballen per fer arribar els missatges de la dansa als periodistes.

La formació habitual és en Periodisme, Comunicació audiovisual, relacions públiques o estudis similars.

Aquesta figura cada dia pren més importància i s'està convertint en imprescindible per a qualsevol entitat que vulgui difondre el seu treball adequadament. Aquests professionals no sempre es vinculen exclusivament a una companyia o projecte, sinó que treballen com a autònoms o bé dins de gabinets de comunicació amb diferents clients.

Investiguen

Aquest és un terreny que cal desenvolupar més. La poca trajectòria a Catalunya de recerca específica en dansa fa que aquesta professió sigui innovadora, no tant per la forma, com pel subjecte d'estudi.

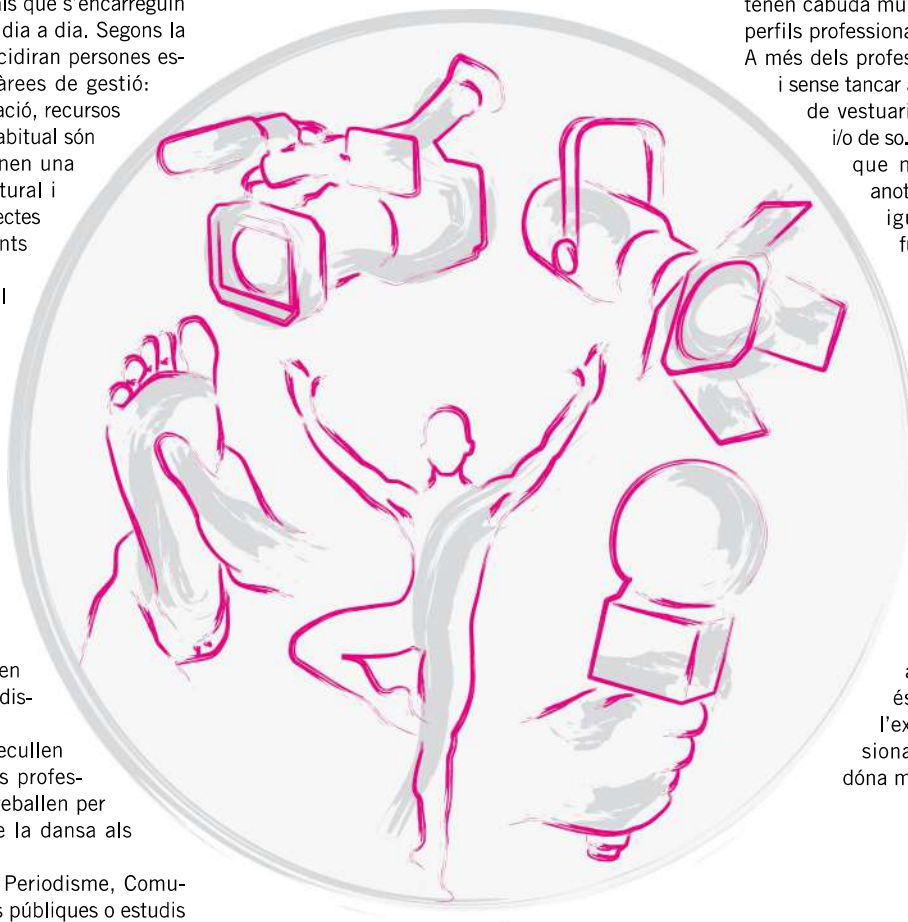
Per arribar a ser investigador cal haver cursat

estudis universitaris i, com a mínim, estar fent un doctorat. Solen treballar gràcies a beques d'investigació i sovint ho compaginen amb el treball docent a les universitats.

Ajuden

La dansa és una eina terapèutica i social fantàstica. Mitjançant la dansa es poden sentir vivències i emocions que ajuden les persones a canviar els paràmetres i millorar la vida diària. Els professionals de la dansateràpia i la dansa de caire social poden trobar alguns màsters i cursos puntuals per complementar els estudis relacionats amb la psicologia o l'assistència social, per exemple.

És una feina on el contacte humà és fonamental i sovint requereix treballar en equip (amb altres

terapeutes, psicòlegs, infermers...) per fer el seguiment exhaustiu de les persones que reben la teràpia.

Curen

Els ballarins, en cas de lesió o malaltia, han de ser diagnosticats per professionals de la salut que coneguin a fons el que implica ballar, quines exigències suposa pel cos i també quina és la forma física del ballarí. Aquests especialistes en dansa provenen de diferents vessants: medicina, fisioteràpia, psicologia, teràpies alternatives... De nou, a Catalunya encara es poden considerar pioners, mentre que a altres països ja són professionals de disciplines consolidades i reconegudes amb títols propis.

1

I a més...

Com hem vist, el món de la dansa no es nodreix tan sols de passos de ball, és un art global on tenen cabuda múltiples expressions artístiques i perfils professionals variats.

A més dels professionals que ja hem esmentat, i sense tancar aquí la llista, hi ha dissenyadors de vestuari, d'attrezzo, tècnics de llums i/o de so... També hi ha altres professions que no són tan visibles, com ara anotadors, repetidors, però que són igualment necessàries per al funcionament de les companyies. La dansa evoluciona al mateix ritme que la societat que l'acull, així els professionals de la dansa cada vegada demanen més especialistes en ioga, pilates..., en resum, en tècniques practicades fora de la sala d'assaig que els permetin millorar la forma física i la tècnica.

Els camins per arribar a aquestes professions són tan variats com elles mateixes. És cert que existeixen títols (alguns privats) que reconeixen aquestes feines, però també ho és que sovint és la pràctica i l'experiència al costat de professionals de llarg recorregut el que dóna més eines.

Alguns links...

www.dansacat.org

www.danza.es

www.danzad.net

www.tea-tron.com

www.eter.com

<http://cdmyd.mcu.es/> (Centro de Documentación de Música y Danza)

Amb el suport de:

Co NCA
Consell Nacional
de la Cultura i de les Arts

Ajuntament de Barcelona
Institut de Cultura

Associació de Professionals de la Dansa de Catalunya

> www.dansacat.org > info@dansacat.org

> T +34 93 268 24 73 > Fax +34 93 268 06 80

> Via Laietana, 52 entl. 7 > 08003 Barcelona